

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

REMISSVAR (A2009/1877/ARM)

Uppdrag beträffande vissa dispensfrågor i arbetstidslagen

Arbetsmiljöverket har fått i uppdrag av regeringen att utreda förutsättningarna för slopandet av dispenskravet i arbetstidslagen för uttag av extra övertid, extra mertid och nödfallsövertid. Saco har beretts tillfälle att yttra sig över verkets rapport till departementet.

Slopat dispenskrav för uttag av extra övertid och mertid

Saco avstyrker verkets förslag om att slopa dispenskravet för uttag av extra övertid per år och mer övertid per månad för att istället direkt i arbetstidslagen ange vid vilka situationer extra övertid får tas ut. Saco anser att de angivna skälen till extra övertid om högst 150 timmar i stor utsträckning är desamma som skälen för att ta ut allmän övertid på högst 200 timmar. Det finns en stor risk för sammanblandning av allmän övertid och extra övertid så att praxis kan komma att bli ett allmänt tak för övertidsarbete på 350 timmar. Saco anför samma skäl till sin avstyrkan angående slopandet av dispenskravet för uttag av extra mertid.

På arbetsplatser där kollektivavtal finns tar arbetsgivaren upp en förhandling med de fackliga organisationerna om man ser behov av uttag av extra övertid. Kollektivavtal sluts i de enskilda fallen om uttag av extra övertid. Saco anser att det finns en stor risk för att de föreslagna ändringarna i arbetstidslagen underminerar kollektivavtalen. Många arbetsgivare kan istället komma att välja att tillämpa den föreslagna 8 a § i arbetstidslagen istället för att söka nå överenskommelse med de fackliga organisationerna i kollektivavtal. De centrala branschavtalen har inte alltid reglerat frågan om hur extra övertid ska hanteras, utan arbetstidslagens bestämmelser gäller.

Anna Hammar
Samhällspolitiska
avdelningen
08-613 48 20
anna.hammar@saco.se

Sveriges akademikers
centralorganisation
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

Arbetsmiljöverket anför bland annat regelförenklings- och tillväxtskäl för ett slopande av dispenskravet. Saco är i och för sig positiv till regelförenklings- och regler som bidrar till ökad tillväxt. Samtidigt kan man inte av ärendestatistiken hos Arbetsmiljöverket utläsa att frågan om dispenser skulle vara ett problem ute på arbetsplatserna. Det har rört sig om ett 50-tal inkomna ansökningar per år om extra övertid. Saco anser på grund härav det inte vara försvarligt att bryta upp rådande system. De befintliga kollektivavtalen rörande övertidsarbete är slutna utifrån nuvarande lagstiftning. Ett förändrat regelverk kommer att påverka alla företag som har kollektivavtal. Eftersom grunden för

kollektivavtalen ändras kommer troligtvis omförhandlingar av kollektivavtalen ske i stor utsträckning.

Verket bygger bland annat upp sina förslag till ändringar i arbetstidslagen på att skyddsombuden ges möjlighet att begära hos arbetsgivare att åtgärder vidtas för att säkerställa att arbetstidslagens övertidsgränser efterlevs. I Arbetsmiljöverkets rapport hänvisar man också till att skyddsombuden skulle ges motsvarande möjligheter enligt 6 kap 6 a § arbetsmiljölagen. Saco anser att det i så fall är lämpligt att ha samma formulering i arbetstidslagen som i arbetsmiljölagen. Detta skulle innebära att skyddsombudet hos arbetsgivaren också ska kunna begära att en viss undersökning ska göras. Normalt behöver säkerligen omständigheterna undersökas innan man kan begära av arbetsgivaren att vidta åtgärder. Saco anser att det är viktigt att i förarbetena tydliggöra skyddsombudens roll att arbeta på en övergripande och strukturell nivå så att inte skyddsombudets roll blir oklar.

Saco vill erinra om att konsekvenserna av föreliggande förslag inte är utredd kopplad till de från årsskiftet beslutade ändringarna i Arbetsmiljölagen när det gäller skyddsombudens beslutsbefogenheter för inhyrd arbetskraft.

Saco uppfattar att Arbetsmiljöverket sätter stor tilltro till att efterlevnaden av de föreslagna ändringarna i arbetstidslagen kan kontrolleras genom inspektioner. Enligt Sacos uppfattning är frekvensen av inspektioner ute på arbetsplatserna inte så hög att man kan garantera efterlevnaden av arbetsstidsreglerna. Arbetsmiljöverket har också de senaste åren fått vidkännas minskade resurser.

Straffsanktioner upphävs

Saco avstyrker att straffsanktionerna i 24 § arbetstidslagen upphävs. Även om det är ovanligt att åtal väcks i dessa frågor har de befintliga straffbestämmelserna i sig ett allmänt preventivt syfte. Saco anser att det är viktigt att lagregler åtföljs av sanktioner.

Remissvar från Sveriges Ingenjörer biläggs.

Med vänlig hälsning

Sveriges akademikers centralorganisation

Gunnar Wetterberg

Marie-Louise Strömgren